

NIEUWSBRIEF LIVING LAB EERST EEN THUIS

Datum: 28 oktober 2020

Even voorstellen

Hoi, wij zijn Nadine en Koen en sinds 1 september gezamenlijk projectleider voor het living lab Eerst een thuis. Nadine heeft vroeger in de maatschappelijke opvang gewerkt in Utrecht, Amsterdam en Rotterdam. Daarna heeft zij zes jaar, in de rol van organisatieadviseur bij Hiemstra & De Vries, tal van opdrachten gedaan in het sociaal domein bij gemeenten en zorgpartijen. Zij heeft hierbij veel ervaring opgedaan in het begeleiden van grotere samenwerkingsverbanden. Koen heeft als planoloog een fysieke achtergrond, maar is twaalf jaar geleden via een offensief dakloosheid van woningcorporaties in de wereld van wonen en zorg voor daklozen terecht gekomen. Koen heeft onder andere locatiekeuze en projectontwikkeling van hostels, methadonposten en opvanglocaties begeleid.

Aanleiding en doel nieuwsbrief

De afgelopen weken hebben wij in allerlei gesprekken en overleggen met gemeenten, corporaties en zorgaanbieders gesproken over het project. In deze nieuwsbrief willen we graag toelichten waar we staan en wat jullie de komende periode kunnen verwachten. Het is een soort van Q&A geworden op basis van vragen die in al onze overleggen continu terugkomen.

Vraag 1. Wat is het doel van het living lab Eerst een thuis?

De ambitie voor dit project van de gemeenten uit de U16 en hun samenwerkingspartners, de corporaties en de zorgaanbieders, is om dak- en thuislozen in onze regio een duurzaam thuis te bieden in één van de gemeenten in onze regio. Met een duurzaam thuis bedoelen we een zelfstandige woning op naam van de huurder (al dan niet voorafgegaan door een omklapcontract).

Dit doen we door het bevorderen van duurzame uitstroom uit de opvangvoorzieningen, het beperken van instroom in opvangvoorzieningen en het voorkomen dat mensen die thuisloos zijn verder afglijden in dakloosheid. In alle gevallen door mensen een zelfstandige woning te bieden met begeleiding op maat, conform de principes van Housing First.

Vraag 2. Wat is er gebeurd met de inventarisatie van locaties?

In het voorjaar zijn alle gemeenten en woningcorporaties bevraagd op geschikte locaties voor het huisvesten van dak- en thuislozen die gaan wonen via het project Eerst een Thuis. Op dit moment zijn wij in gesprek met regio's, gemeenten en soms ook corporaties over deze (en nieuwe) locaties. Daar waar locaties concreet zijn en er snel gehandeld moet worden, pakken we dat met deze partijen op. Tegelijkertijd hebben andere ideeën voor woonlocaties meer tijd nodig, waar mogelijk maken we daar ruimte voor binnen het project.

Vraag 3. In ons corporatiebezit of binnen onze gemeente is een locatie of accommodatie beschikbaar waar we op korte termijn kunnen en moeten handelen, kan deze locatie mee in het living lab?

Super! Jazeker kan dat. We zijn juist op zoek naar locaties om zo snel mogelijk mensen die dak- of thuisloos zijn weer te kunnen laten wonen. Bel of mail ons gerust!

Vraag 4. Hoe zit het met de woningen die in 2020 worden opgeleverd?

In Nieuwegein zijn in de eerste inventarisatie 11 woningen en in Utrecht (Leidsche Rijn) 103 woningen gevonden en bestemd voor de doelgroep binnen het living lab. Het betreft een combinatie van gemengd, geclusterd en gespikkelde woningen, waarbij de Tussenvoorziening de begeleiding voor haar rekening neemt.

Vraag 5. Wie is precies de doelgroep?

De projectaanvraag bij het Ministerie van VWS is geschreven voor dakloze mensen die bekend zijn bij opvangorganisaties en/of op de wachtlijst staan om uit te stromen naar een woning. Dit is een diverse doelgroep wat betreft leeftijd, problematiek en daarmee ook aan individuele behoeften voor wonen en begeleiding.

Daarnaast horen we terug van diverse gemeenten en zorgaanbieders dat Housing first, en daarmee het Living lab, ook voor andere doelgroepen die dak- of thuisloos zijn een passende interventie is om weer zelfstandig te kunnen wonen en te voorkomen dat hun situatie verslechterd.

Dit najaar maken we daarover keuzes (zie antwoord op vraag 10).

Vraag 6. Is er ruimte voor preventie van dakloosheid?

Ja, er is ruimte voor preventie. Immers, als we nu met elkaar de hoge nood in de opvang oplossen, maar tegelijkertijd onvoldoende aan de voorkant investeren om dakloosheid en instroom in de opvang te voorkomen, beginnen we over een paar jaar opnieuw. Het living lab Eerst een thuis biedt naast het concrete resultaat van 200 woningen voor mensen die nu dakloos zijn ook de ruimte om met elkaar te experimenteren en innoveren op het gebied van preventie. Bijvoorbeeld door te voorkomen dat mensen zonder stabiele huisvesting instromen in opvangvoorzieningen. Ook hierover maken we dit najaar nadere keuzes (zie antwoord op vraag 10).

Vraag 7. Hoe verhoudt het project zich tot de reguliere afspraken over uitstroom?

In het project living lab Eerst een Thuis werken we gedurende twee jaar aan het realiseren van 200 (of meer!) woningen voor mensen die nu nog dak- of thuisloos zijn. Daarmee dragen de deelnemende partijen bij aan het behalen van de contingent afspraken voor uitstroom en de bredere ambulantiseringsopgave in de regio. Binnen het living lab beogen we met elkaar te innoveren en experimenteren: doen wat nodig is om zoveel mogelijk mensen (op eigen wijze) zelfstandig te laten wonen. In het leren maken we verbinding met de U16 pilots, lokale plannen en pilots, alsmede met best practises van elders in Nederland.

Vraag 8. Kan ik vanuit de projectmiddelen ook mijn gat in de exploitatie vullen?

In het projectbudget van circa 22 miljoen euro voor het living lab Eerst een thuis is een klein deel gereserveerd voor het bouwen en wonen deel. Op dit moment hebben we met elkaar nog geen afspraken gemaakt over waar we dat voor willen gebruiken. Die afspraken gaan we nog maken, nu in de voorbereidingsfase of straks binnen de uitvoerende coalitie.

Gelet op het relatief kleine bedrag in verhouding tot de benodigde investeringen, zal het lastig zijn om gaten in de exploitatie te vullen. Maar mogelijk kunnen deze financiële middelen her en der net het verschil maken om wel tot een oplossing te komen. Mogelijk bieden deze middelen ons ook de ruimte om te experimenteren, waarbij we specifieke kennis of expertise op het gebied van bouwen en wonen kunnen invliegen, om zo een ontwikkeling op een locatie mogelijk te maken.

Vraag 9. Wat zijn de (financiële) randvoorwaarden voor mij als gemeente, zorgaanbieder of corporatie?

Er spelen veel vragen rond het project die gaan over de (financiële) randvoorwaarden. Bijvoorbeeld: wat gebeurt er als het project afgelopen is en iemand nog niet in staat is zelfstandig te wonen? Welke activiteiten kunnen we allemaal ondernemen vanuit het projectbudget? Kunnen we ook tijdelijke

locaties aanwijzen en hoe werkt dat dan? Et cetera. In de komende maanden proberen wij met elkaar antwoorden te formuleren op dit soort vragen, zodat helder is waar je als gemeente of corporatie instapt op het moment van deelname aan een uitvoerende coalitie van partijen in het living lab. (zie ook het antwoord op vraag 10).

Vraag 10. Wat zijn keuzes en randvoorwaarden om in te stappen?

In werksessies met uitvoerende professionals concretiseren we dit najaar doelgroep, woonvormen en begeleiding. Ook specificeren we dan de (financiële) randvoorwaarden wanneer je als gemeente of corporatie instapt. De opbrengst van deze werksessies bespreken we bij de verschillende gremia op tactisch en strategisch niveau en voor het einde van dit jaar leggen we een aantal inhoudelijke keuzes voor.

Op basis van deze koers, kunnen gemeenten en woningcorporaties, die deel willen uitmaken van het living lab Eerst een thuis, lokale allianties vormen en gezamenlijk met bijvoorbeeld een zorgaanbieder specifiek op zoek gaan naar woningen, vastgoed of locaties.

Vraag 11. Wanneer kan ik instappen in het living lab?

Als gezegd is een aantal partijen in vliegende vaart gestart. Maar niet getreurd, eind dit jaar is een natuurlijk instapmoment voor gemeenten, woningcorporaties en zorgaanbieders om ook deel te worden van het living lab Eerst een thuis. Op dat moment is duidelijk om welke doelgroepen, woonvormen het gaat en onder welke condities en randvoorwaarden partijen instappen (zie antwoord op vraag 10).

Op 15 januari lanceren we, waarschijnlijk in aanwezigheid van staatssecretaris Blokhuis, het project met de coalitie van partijen die in het living lab aan de slag gaan om de doelgroep duurzaam te huisvesten.

Vraag 11. Zijn er later nog instapmogelijkheden?

Ja zeker. Als je als gemeente of woningcorporatie op een later moment alsnog wilt instappen, bijvoorbeeld omdat een locatie dan wel beschikbaar komt, kan dat altijd mits de financiële middelen dit toelaten.

Vraag 12. Wie kan ik benaderen met vragen, locaties of ideeën?

Als je vragen hebt over het project, of over uitstroom MO/BW in algemene zin, of ideeën voor een project neem gerust contact op met een van ons.

- Nadine Langerak: 06-42525291/ nadine.langerak@utrecht.nl
- Koen van Bremen: 06-34177688 / koen.van.bremen@utrecht.nl

Daarnaast kun je in de volgende regio's ook contact opnemen met:

- Utrecht West: Jacqueline van Schoonhoven – projectleider MO/BW regio Utrecht West
 - Utrecht Zuid-Oost: Michiel van Hees – kwartiermaker uitstroom MO/BW regio ZOU
 - Lekstroom: Ineke Kosterman en Margriet van de Vooren – kwartiermakers living lab regio Lekstroom
 - Utrecht stad: Pascal Budding – beleidsadviseur wonen en zorg, aanspreekpunt Living lab Utrecht stad
-